

CONTABILITATEA FONDURILOR – SISTEM PERFORMANT DE CONTABILITATE
APLICAT DE ORGANIZAȚIILE NECOMERCIALE

FUND ACCOUNTING – EFFICIENT ACCOUNTING SYSTEM APPLIED BY NON-
COMMERCIAL ORGANIZATIONS

CZU: 657.42:334.012.46(478)

DOI: <https://doi.org/10.53486/isca2023.11>

HAREA Ruslan,

Academia de Studii Economice a Moldovei, Republica Moldova

Email: harea.ruslan@ase.md

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0098-6837>

GRAUR Anatol,

Academia de Studii Economice a Moldovei, Republica Moldova

Email: graur.anatol@ase.md

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0466-5627>

Abstract. This paper contains the description of the principle of fund accounting as an alternative to the principle of accrual accounting in the accounting records of the activities of non-commercial organizations. Concomitantly, it also explains how the operations of receiving and financial management of special purpose funds by different beneficiaries from financiers are reflected. The article characterizes aspects of calculating the value of financial means and materials received in the form of grants and non-reimbursable financial assistance. Ways to document the receipt and distribution of predestined funds to different categories of beneficiaries are proposed.

Keywords: accounting, non-refundable financial assistance, documentation and taxation of philanthropic donations.

JEL classification: M41.

Organizație necomercială depun efort, de obicei, să câștige cât mai mulți bani posibil pentru a menține organizația în funcțiune sau pentru a finanța orice cauză pe care o susține. Aceasta înseamnă că acele entități trebuie să utilizeze metode contabile pentru a ține evidența veniturilor și cheltuielilor. O organizație nonprofit are două opțiuni pentru înregistrarea numerarului care intră și iese. Primul pas pentru ținerea înregistrărilor contabile pentru organizațiile nonprofit implică decizia dacă se utilizează *metoda de casă* sau *metoda contabilității pe angajamente*.

Baza de numerar. Dacă o organizație necomercială folosește metoda de casă pentru a-și pregăti înregistrările și situațiile contabile, ea recunoaște veniturile și cheltuielile atunci când apar. Cu alte cuvinte, organizația necomercială ar înregistra venituri atunci când a primit fondurile de la finanțatori și nu atunci când este câștigat sau declarat câștigător efectiv. De asemenea, ar înregistra cheltuielile în momentul în care a plătit factura, mai degrabă decât atunci când a primit-o.

Baza de angajamente. Folosind metoda contabilității pe angajamente, o organizație necomercială recunoaște venitul atunci când îl câștigă, mai degrabă decât atunci când îl primește. De asemenea, ar recunoaște cheltuielile atunci când au fost efectuate în loc de când organizația a plătit factura. De exemplu, folosind metoda de angajamente, o organizație necomercială ar recunoaște un gaj ca venit. Acest lucru ar fi valabil chiar dacă nu ar fi primit încă toți banii sau chiar orice sumă din donația promisă.

Drepta alternativă față de metodele menționate mai sus, în special pentru activitatea organizațiilor necomerciale vine o metoda mai adaptată acestor activități, și anume - *metoda contabilității fondurilor*.

Contabilitatea fondurilor este un sistem de contabilitate utilizat de organizațiile necomerciale (entitățile non-profit) pentru a urmări suma mijloacelor financiare alocată realizării diferitelor scopuri și modul de valorificare a acestor mijloace. Contabilitatea fondului ține de înregistrarea resurselor a

căror utilizare a fost limitată de către donator, autoritatea de finanțare, agenția guvernamentală, sponsori, organizații filantropice sau prin prevederile legislației în vigoare.

Spre deosebire de contabilitatea fondurilor pentru organizații necomerciale, contabilitatea de casă și contabilitatea de angajamente sunt cele mai frecvent utilizate în Republica Moldova metode de contabilitate pentru activitățile realizate cu scop non-profit.

Obiectivul esențial al contabilității fondurilor este de a asigura integritatea și plenitudinea valorificării finanțărilor (granturi, donații, sponsorizări) și nu este de a urmări dacă o entitate a generat profit, deoarece acesta nu este scopul unei organizații necomerciale.

Obiectivele majore ale contabilității fondurilor:

- implică responsabilitate separată pentru fondul cu destinație generală și fondul cu destinație specifică, permițând trasabilitatea sumei;
- urmărește cheltuielile care sunt efectuate din fonduri și dacă utilizarea este într-un astfel de domeniu a fost împotriva acelor fonduri (condiții impuse de donator);
- este folosit pentru a evalua starea financiară a entității și pentru a afișa informații financiare de încredere privind entitatea pentru raportarea financiară;
- oferă o bază justificată pentru cheltuielile efectuate din subvenția cu scop specific primit pentru orice proiecte de perspectivă în dezvoltarea organizațională.

Concizia contabilității fondurilor se bazează, mai degrabă, pe **responsabilitate**, decât pe profit. Managerii organizației necomerciale au nevoie de suficiente informații pentru a lua decizii cu privire la modul de utilizare a resurselor limitate, precum și pentru a raporta finanțatorilor despre eficiența utilizării acestor resurse.

Contabilitatea fondului este o metodă de contabilitate utilizată de o organizație necomercială care ilustrează responsabilitatea, mai degrabă decât rentabilitatea. Într-o afacere, se dorește a cunoaște cât a fost cheltuit, cât a fost câștigat și cât a mai rămas în cadrul unor activități realizate cu succes. Cu o organizație necomercială, se menține dorința de cunoaștere a acestor lucruri, dar mai apare nevoia de a cunoaște dacă finanțările valorificate și cheltuielile suportate sunt alocate pentru scopuri adecvate. Ce sunt fondurile? Un fond este un obiectiv sau un scop bine determinat în structura activităților organizației, care trebuie urmărit individual și separat de orice alte acțiuni. Aceasta include, dar nu se limitează la:

- Granturi, donații, sponsorizări sau asistență financiară nerambursabilă accesate prin programe de fundraising și acțiuni de colectare a fondurilor;
- Campaniile de mediatizare, informare și implicare a persoanelor și entităților privitor la extinderea proiectelor implementate și impactului social-economic al acestora;
- Bugetele cu componente bine determinate și destinații de cheltuielă bine argumentate, în paralel, potrivite obiectivelor generale ale proiectelor derulate;
- Cheltuielile eligibile pentru gestiunea financiară a diferitor proiecte sau acțiuni;
- Costurile eligibile pentru derularea și implementarea proiectelor și acțiunilor planificate.

Entități **care pot utiliza contabilitatea fondurilor** sunt:

- asociațiile obștești;
- fundațiile;
- organizațiile de caritate;
- bisericile și cultele religioase;
- colegiile și universitățile;
- spitalele;
- casele de bătrâni și orfelinătele etc.

De multe ori, cauzele înțelegerii greșite a imaginii financiare reale într-o organizație necomercială sunt utilizarea contabilității fondurilor în mod eronat și lipsa unor sisteme performante de control intern și raportare financiară.

Organizațiile necomerciale utilizează două tipuri de fonduri:

- **Fondurile restricționate**, atunci când există o restricție impusă de finanțator sau de legislație privind utilizarea mijloacelor. Acestea sunt *mijloace cu destinație specială*, iar entitățile non-profit le utilizează în scopuri prevăzute de finanțatori.
- **Fondurile nerestricționate** sunt disponibile gratuit pentru utilizare, fără restricții. Acestea sunt *mijloace cu destinație generală*, iar entitățile non-profit le utilizează în orice scop, limitat doar de prevederile statutare.

Contabilitatea fondului folosește aceleași standarde de contabilitate ca și contabilitatea generală, dar aplică noțiuni diferite. În loc de contul de profit și pierdere, se utilizează *conturi de plăți și încasări* și *conturi de venituri și cheltuieli*.

- ✓ Toate intrările de numerar vin pe partea de încasări, iar plățile apar pe partea de cheltuieli;
- ✓ Contul de venituri și cheltuieli arată veniturile și cheltuielile din utilizarea fondurilor. Dacă venitul este mai mare decât cheltuielile, atunci soldul se numește **excedent** și dacă cheltuielile sunt mai mari, se aplică noțiunea de **deficit**.

Organizațiile necomerciale au structuri financiare diferite de cele ale entităților economice. Obiectivele organizațiilor necomerciale diferă de cele ale entităților economice, într-o asemenea măsură, încât, formatarea similară ar induce în eroare și i-ar direcționa greșit pe cei care evaluează managementul financiar al organizațiilor necomerciale.

În primul rând, organizațiile necomerciale prezintă rapoarte financiare pentru fiecare categorie de fonduri în mod individual, în adresa fiecărui finanțator sau instituție care oferă diferite finanțări pentru aceasta.

În al doilea rând, multe organizații necomerciale, în special cele finanțate din sursele bugetare, își combină contabilitatea financiară cu sistemele lor bugetare. Acestea raportează veniturile și cheltuielile reale și le compară cu cele prevăzute în buget sau reglementate de cadrul legal al instituțiilor bugetate.

În general, o organizație necomercială mai multe grupuri de fonduri și prezintă un număr diferit de rapoarte financiare per fond în dependență de numărul de tranșe la finanțarea pe fiecare fond aparte. Se presupune că acest lucru creează supraîncărcare de informații și, prin urmare, agregarea fondurilor într-un set consolidat de declarații ar rezolva problema.

Ce este Contabilitatea Fondului? Fondurile unei întreprinderi necomerciale sunt ca o colecție de caserole de prăjituri în care sunt stocate resurse pentru diverse scopuri. Ele constau din *fonduri curente*, care reprezintă resursele care trebuie cheltuite în scopuri de exploatare curentă (similar cu capitalul de lucru); *fonduri imobilizate*, care reprezintă activele fixe ale organizației; *fonduri de dotare*, care contabilizează resurse generatoare de venit al căror principal nu poate fi consumat, dar al căror venit poate fi utilizat în diverse scopuri; și *fonduri cu destinație specială*, care reprezintă resursele utilizate pentru obiective specifice, cum ar fi un fond special de finanțare într-o cantină socială, un fond pentru împrumuturi pentru studenți într-un colegiu sau universitate și un fond de datorii pentru a contabiliza alte datorii pe termen lung ale organizației.

Bilanțurile pentru aceste fonduri contabilizează formele de investiție ale capitalului sau activelor fondurilor. Ele contabilizează și sursele aceluși capital. Aceste surse sunt de două feluri: pasive, datorate celor din afară și soldurile fondurilor, reprezentând capitalul generat intern. *Notă:* Soldul actual al fondului este analog din punct de vedere economic cu veniturile reportate dintr-o afacere.

Fondurile pentru operațiunile curente sunt de obicei divizate în două grupuri: cele, cum ar fi fondurile de grant, care sunt *limitate* de donatori la anumite utilizări și cele care sunt *nerestricționate*. În mod similar, soldurile fondului fondurilor imobilizate indică (1) cât de mult din activele fondului imobilizat trebuie legal să rămână acolo, prin rubrici precum „fonduri pentru reînnoire și înlocuire” și „fonduri pentru retragerea datoriilor”; (2) cât de mult din active sunt implicate în activitățile curente de implementare; și (3) cât reprezintă valoarea resursele neutilizate din fondurile precedente în componența fondurilor utilizate în prezent.

În conformitate cu prevederile Indicațiilor metodice privind particularitățile contabilității în organizațiile necomerciale (Ordinul ministrului finanțelor nr. 135 din 15.10.2019, Monitorul Oficial

nr. 320-325 din 01.11.2019), recunoașterea inițială a mijloacelor cu destinație specială se efectuează în baza contabilității de angajamente în conformitate cu politicile contabile a organizației necomerciale. Contabilitatea trebuie să asigure delimitarea și înregistrarea separată a mijloacelor cu destinație specială intrate și utilizate. Mijloacele cu destinație specială pot fi primite sub formă de imobilizări necorporale și corporale, stocuri, titluri de valoare, servicii, sau sub formă de mijloace bănești destinate procurării (creării) acestor active, precum și acoperirii consumurilor și/sau cheltuielilor curente.

La aplicarea contabilității de angajamente mijloacele cu destinație specială se recunosc în cazul existenței unei certitudini întemeiate că:

- a) mijloacele vor fi primite de către organizația necomercială,
- b) condițiile aferente utilizării acestor mijloace vor fi îndeplinite,
- c) valoarea mijloacelor poate fi determinată în mod credibil.

Conform contabilității de angajamente mijloacele cu destinație specială ce urmează să fie primite se înregistrează inițial ca majorare concomitentă a creanțelor și a finanțărilor și încasrilor cu destinație specială pe termen lung sau scurt. Intrarea efectivă a mijloacelor cu destinație specială se înregistrează ca majorare a activelor respective și diminuare a creanțelor.

Avantajele contabilității fondurilor:

✓ se face diferența între mijloacele cu destinație specială care se referă la programe și acțiuni de caracter individual și cele cu destinație generală, care țin de acoperirea cheltuielilor de întreținere a organizației;

✓ separarea fondurilor ajută la bugetarea identificată pe proiecte, precum și pentru inițiere de proiecte și acțiuni noi, unice, necesare la moment. Acest lucru ajută organizația să cunoască câte fonduri a obținut și cât a cheltuit într-o perioadă limitată de timp;

✓ se identifică necesarul concret de fonduri pentru activitățile de perspectivă sau proiectele care trebuie realizate în următoarele perioade calendaristice.

Dezavantajele contabilității fondurilor:

- menținerea sumei în fonduri diferențiate face dificilă separarea sumei mijloace cu destinație generală dintr-un fond cu mijloace cu destinație specială;

- nu se reușește să se dezvăluie valoarea reală a fondului;

- uneori, organizațiile pot deturna fondurile prin utilizarea inefficientă a mijloacelor disponibile;

- în unele ocazii, o astfel de contabilitate oferă un control mai scăzut asupra integrității fondului, ceea ce duce la cheltuieli în exces;

- contabilitatea fondului nu oferă o analiză calitativă a performanței organizațiilor sau a entităților guvernamentale. Se concentrează doar pe contabilitatea diferitelor fonduri;

- odată cu diversificarea surselor de finanțare, contabilitatea și raportarea financiară ar putea deveni mai dificile.

Contabilitatea fondurilor oferă metode de contabilitate esențiale pentru ca organizațiile necomerciale și guvernele să își înregistreze fondurile și subvențiile primite de la alte părți (orice grant – cu scop general sau cu scop specific). Acesta asigură responsabilitatea fondurilor înregistrate și a tranzacțiilor în corelare cu obligațiile statutare aplicabile entităților. Ajută auditorii prin asigurarea trasabilității față de diferitele fonduri sau granturi primite de la donatori și tranzacția sau cheltuielile efectuate de entitate din fondurile respective.

Contabilitatea fondurilor raportează informații financiare prin seturi de conturi distincte și auto-echilibrate, separate în scopuri diferențiate sau pentru a contabiliza resursele limitate în ceea ce privește informarea donatorilor. Fondurile conțin prevederi contabile și fiscale separate.

Așadar, situațiile financiare contabile ale fondului oferă trei informații esențiale cu privire la resurse: scopul acestora, limitele legale de utilizare a acestora atașate de donatori și deciziile revocabile luate de consiliu privind utilizarea lor. Deși formatul fondurilor diferă de la o parte a sectorului non-profit la altul, aceste informații sunt transmise în situațiile de fond ale tuturor organizațiilor necomerciale.

În spitale, de exemplu, fondurile sunt grupate mai întâi după natura lor restrânsă sau nerestricționată și apoi după scopul lor; dar toate cele trei fapte apar în declarații.

Recunoașterea transferurilor și împrumuturilor între fonduri necesită un set de conturi unice pentru organizațiile necomercială. Astfel de transferuri și împrumuturi diferă de cheltuieli deoarece reprezintă mișcări de capital, nu consum de capital. Ele pot fi necesare din punct de vedere legal; de exemplu, un contract de obligațiuni necesită adesea ca fondul curent să transfere numerar către fondul datoriei sau al fabricii în scopul serviciului datoriei.

De asemenea, pot fi efectuate transferuri discreționare pentru a îndeplini strategia consiliului de administrație. Pentru a finanța renovarea unei clădiri, directorii pot transfera o parte din soldurile fondului nerestricționat și suma echivalentă a activelor lichide nerestricționate către fondul fabricii. Astfel, transferurile interfond indică fie cerințe externe privind dispozițiile de capital (transferuri obligatorii), fie strategia consiliului (transferuri neobligatorii).

Transferurile sunt contabilizate pe situația modificărilor soldurilor fondurilor, o declarație unică pentru organizațiile necomercială. Înregistrează veniturile, cheltuielile și transferurile care au determinat modificarea soldului fondului pe parcursul perioadei de raportare. Direcția transferurilor în cadrul grupurilor de fonduri este de obicei un indicator excelent al strategiei financiare pe termen lung a organizației. De exemplu:

- Transferurile substanțiale din fabrică și fondurile de dotare în fondurile curente pot indica stres fiscal. În scopuri operaționale, organizația canibalizează fondurile care au fost rezervate pentru a-și menține sau extinde baza de capital.

- Existența unor împrumuturi interfonduri substanțiale, în special a celor de lungă durată și în care fondul „debitor” pare să nu dispună de resursele necesare pentru rambursarea unui astfel de credit, indică, de asemenea, stres fiscal. Rambursarea împrumuturilor interfonduri este în general o obligație legală.

În plus, situația modificărilor soldurilor fondurilor documentează mixul de fonduri primite, un factor critic în mobilitatea financiară pe termen lung a instituției. Dacă, de exemplu, instituția atrage preponderent cadouri restricționate, cu puțină dotare sau cadouri nerestricționate, fondurile sale de funcționare pot avea de suferit în cele din urmă. În mod similar, dacă primește puține cadouri de dotare, este posibil ca principalul său de dotare să nu crească suficient pentru a genera veniturile mai mari necesare în anii următori pentru a ține pasul cu costurile.

Motivul pentru contabilitatea fondului: Sistemele de contabilitate a fondurilor au fost concepute pentru a ajuta administratorii să își îndeplinească obligația legală de a utiliza fiecare dintre diferitele fonduri ale instituției în conformitate cu liniile directoare ale acesteia. În timp ce companiile, desigur, câștigă cea mai mare parte a veniturilor din exploatare din vânzarea bunurilor sau serviciilor lor, organizațiile necomercială trebuie să se bazeze pe surse fără venituri, cum ar fi cadourile, veniturile din dotare și serviciile și bunurile donate. În plus, după cum am indicat, sursele de venit au adesea constrângeri impuse acestora. De exemplu, o parte din veniturile unui spital pentru serviciile furnizate adesea trebuie să fie utilizată pentru a finanța o rezervă de înlocuire a echipamentelor.

Responsabilitatea legală a administratorilor de a asigura fondurile și de a le menține disponibile pentru anumite scopuri nu scade întotdeauna odată ce banii au fost cheltuiți. Dacă, de exemplu, cu mult timp în urmă au primit un cadou pentru construirea unui laborator, încasările din eventuala vânzare a acelei structuri pot fi indisponibile pentru scopuri generale. Este posibil ca o parte din încasări să fie returnată donatorului sau reutilizată într-un fel pentru scopul inițial.

În afaceri, cheltuielile de capital sunt deseori finanțate exclusiv din câștigurile reportate sau datorii, dar în sectorul necomercială sunt, de asemenea, asigurate prin credite sau fonduri de capital. Managerul organizației gestionează bugetul de capital ca responsabilitate separată de planificare financiară și îl menține ca fond special.

Dacă instituția decide să se bazeze pe fonduri de exploatare și surplus (excesul veniturilor față de cheltuielile de exploatare) mai degrabă decât pe un împrumut, atragere de fonduri sau alte mijloace

externe pentru a plăti sau înlocui activele de capital, va transfera suma disponibilă în operațiunile curente.

O parte din organizațiile necomerciale, își includ bugetele în rapoartele lor financiare. Rapoartele lor de sfârșit de perioadă compară evenimentele bugetate cu evenimentele reale. Bilanțurile lor intermediare listează un activ numit „venituri estimate” care contabilizează veniturile bugetate și o datorie numită „alocații” care contabilizează cheltuielile anticipate. Pe măsură ce veniturile și cheltuielile se materializează, aceste conturi scad în magnitudine pentru a reflecta transferul de la tranzacțiile bugetate la tranzacțiile efective. Acestea servesc ca măsură a progresului în atingerea rezultatelor financiare dorite.

Prin crearea de conturi de sarcini sau obligații atunci când este emisă o comandă de cumpărare a bunurilor sau serviciilor sau un tip similar de obligație, multe instituții necomerciale recunosc angajamentele sau obligațiile pentru cheltuieli viitoare mult mai devreme decât o fac întreprinderile. Aceștia din urmă recunosc o astfel de datorie viitoare numai atunci când bunurile sau serviciul sunt livrate și există dovezi obiective ale valorii sale sau atunci când o cheltuială este destul de sigură că va fi efectuată, ca în cazul situațiilor neprevăzute.

Recunoașterea sarcinii măsoară consumul viitor de resurse. Asumarea unei obligații, constatată în perioada fiscală în care grevarea este recunoscută, este doar primul pas al procesului care, la un moment dat, va avea ca rezultat o cheltuială reală. Cu toate acestea, recunoașterea sarcinilor oferă informații foarte utile despre resursele disponibile. Atunci când este cuplată cu recunoașterea intrărilor de resurse bugetate, contabilitatea grevurilor permite o măsurare continuă a resurselor negrevate care pot fi utilizate în mod liber pentru a îndeplini obiectivele fondului.

Rapoartele financiare rezultate de norganizațiile necomerciale trebuie interpretate diferit de situațiile corporative. Un deficit într-o organizație necomercială poate însemna că aceasta a investit în activități care genera anumite beneficii viitoare. Organizația necomercială încearcă să facă o potrivire; generația care primește beneficiile le plătește și prin plăți viitoare de impozite. Deficitul nu este neapărat un semnal de eșec sau un motiv de îngrijorare, așa cum este într-o afacere.

Prin urmare, pentru organizațiile necomerciale, raportarea tradițională corporativă este aproape lipsită de sens. Cum ar trebui, deci, măsurată performanța lor? Comparând performanța reală cu cea prevăzută sau bugetată. În cazul organizațiilor private necomerciale, formatul de raportare este structurat astfel, încât să ofere informații de măsurare a performanței care să arate măsura în care conducerea a respectat dorințele finanțatorilor. Fondurile reprezintă restricții externe privind utilizarea resurselor, în timp ce bugetul reprezintă restricții impuse de legislație privind distribuirea banilor.

Așa cum segmentele de fonduri restricționate și nerestricționate trebuie raportate pentru a permite evaluarea gestionării acestor fonduri, segmentele unei afaceri trebuie identificate în ceea ce privește performanța și activele.

În plus, distincția dintre resursele curente și cele fixe este deja făcută în majoritatea bilanțurilor. Dar distincțiile se fac doar pe o singură situație financiară. Dacă s-ar face o adaptare la scară largă a contabilității fondului, raportarea sectorului de activitate ar fi utilizată pentru toate situațiile, nu doar pentru contul de profit și pierdere și activele din bilanț, iar distincția dintre capitalul curent și capitalul fix ar fi menținute pe situația de exploatare precum și pe bilanț. Mai mult, informațiile despre transferurile interfonduri și împrumuturile de capital ar dezvălui multe despre strategia managementului, în special în cazul companiilor cu capital intensiv cu active fixe învechite, unde cunoștințele despre înlocuirea capitalului și planurile de finanțare sunt esențiale.

Contabilitatea grevurilor, în care toate angajamentele curente, precum și pasivele sunt monitorizate în mod regulat, ar putea fi un mod util de raportare pentru întreprinderile aflate în poziții dificile, cum ar fi într-o reorganizare de faliment. Contabilitatea sarcinilor transferă dezvăluirea din notele de subsol și în corpul situațiilor. Expunerea mai mare poate duce la presiuni pentru o raportare mai exactă și o mai bună gestionare a acestor angajamente.

Îndemnând la adoptarea universală a anumitor practici contabile necomerciale, nu se propune aprecierea tehnicii contabile în ansamblu; care, atât în teorie, cât și în practică, lasă de dorit. În spatele contabilității organizațiilor necomerciale, se află puțină teorie. Nomenclatura este particulară și inconsecventă, iar unele probleme fundamentale, cum ar fi recunoașterea deprecierei, evaluarea donațiilor în formă materială (cum ar fi obiectele de artă și cărțile) și standardizarea raportării de către aceste organizații, rămân de rezolvat.

Contabilitatea fondului a fost dezvoltată pentru a prezenta corect tranzacțiile financiare unice pentru organizațiile necomerciale. Problema complexității situațiilor lor contabile ar trebui rezolvată nu prin simplificare, ci printr-o mai bună educare a utilizatorilor cu privire la semnificația și scopul componentelor unei situații contabile de fond și printr-o mai mare accesibilitate la aceste situații.

În cele din urmă, contabilitatea necomercială oferă numeroase perspective despre managementul financiar și planificarea, care nu sunt ușor disponibile în contabilitatea afacerilor:

- Contabilitatea angajamentelor și sarcinilor este utilă pentru urmărirea disponibilității resurselor în scopuri specificate.

- Contabilitatea evenimentelor bugetate versus evenimentele reale oferă o măsură utilă a cât de bine și-a îndeplinit managementul planurile.

- Segregarea soldurilor fondurilor în componente obligatorii și discreționare indică accentul pus pe diferite obiective organizaționale și pe mobilitatea financiară viitoare față de cea actuală.

- Separarea tranzacțiilor de capital și operaționale, împreună cu dezvoltarea fondurilor disponibile sau necesare pentru adăugarea sau înlocuirea fabricii și a cantității de active lichide disponibile în acest scop, permite compararea resurselor disponibile destinate adăugărilor de capital cu cererea așteptată pentru astfel de resurse.

Necesitatea acestui tip de informații a fost examinată la nesfârșit în contabilitatea afacerilor. Contabilitatea fondului oferă un bun exemplu al modului în care această nevoie poate fi satisfăcută.

Exemplul 1. Organizația necomercială a participat la un concurs de granturi și a fost selectată drept beneficiară a unui grant oferit de donator. În acest scop, în august 2021, cu donatorul s-a încheiat un acord de grant în sumă totală de 300 000 lei, pentru implementarea unui proiect pe termen de 18 luni, începând cu 1 septembrie 2021. În conformitate cu prevederile acordului de grant, prima tranșă a mijloacelor financiare în mărime de 150 000 lei se virează în contul curent al organizației necomerciale la 3 septembrie 2021, a doua tranșă în sumă de 100 000 lei, la 5 februarie 2022, iar a treia tranșă în mărime de 50 000 lei sa transferat către beneficiar la 1 august 2022.

Conform datelor din exemplul 1, se contabilizează următoarele:

1, Conform prevederilor metodei contabilității de angajamente:

a. Recunoașterea sumei grantului conform prevederilor din acordul de grant încheiat cu donatorul:

Debit contul 234 „Alte creanțe curente”, subcontul 2344 „Creanțe privind mijloacele cu destinație specială” – 300 000 lei;

Credit contul 425 „Finanțări și încasări cu destinație specială pe termen lung” – 300 000 lei.

b. Primirea mijloacelor tranșei întâi pe contul curent al organizației necomerciale:

Debit contul 242 „Conturi curente în monedă națională” – 150 000 lei;

Credit contul 234 „Alte creanțe curente”, subcontul 2344 „Creanțe privind mijloacele cu destinație specială” – 150 000 lei.

Notă. În mod similar formulei contabile (b) se vor înregistra și celelalte tranșe primite.

2. Conform prevederilor metodei contabilității fondului:

c. Refeectarea la contul curent a mijloacelor financiare primite prim prima tranșă:

Debit contul 242 „Conturi curente în monedă națională” – 150 000 lei;

Credit contul 537 „Finanțări și încasări cu destinație specială curente” – 150 000 lei.

Notă. În mod similar formulei contabile (c) se vor înregistra și celelalte tranșe primite.

Exemplul 2. Organizația necomercială a primit conform acordului de grant mijloace financiare sub formă de grant în sumă de 150 000 lei, pentru implementarea unui proiect pe termen de 6 luni. Din mijloacelor grantului s-au suportat următoarele cheltuieli:

- consumabile pentru evenimente de informare în sumă de 8 000 lei;
- plăți pentru utilități (energie electrică, gaze, apă și canalizare) – 6 000 lei;
- onorarii experți și moderatori evenimente de informare – 60 000 lei + contribuții de asigurare socială (24%) – 14 400 lei;
- servicii locațiune spații persoane fizice – 12 000 lei;
- salariu angajați (manager, contabil și coordonator programe) – 40 000 lei + contribuții de asigurare socială (24%) – 9 600 lei.

Conform datelor din exemplul 1, se contabilizează următoarele:

1, Procurarea consumabilelor pentru evenimente de informare și achitarea facturilor pentru diverse utilități – 14 000 lei (8 000 lei + 6 000 lei):

Debit contul 716 „Cheltuieli aferente mijloacelor cu destinație specială” – 14 000 lei;

Credit contul 521 „Datorii comerciale curente” – 14 000 lei.

2. Calcularea onorariilor experților și moderatorilor la evenimentele de informare - 74 400 lei (60 000 lei + 14 400 lei):

Debit contul 716 „Cheltuieli aferente mijloacelor cu destinație specială” – 74 400 lei;

Credit contul 531 „Datorii față de personal privind retribuirea muncii” – 60 000 lei;

Credit contul 533 „Datorii privind asigurările sociale și medicale”, subcontul 5311 „Datorii față de bugetul asigurărilor sociale de stat” – 14 400 lei.

3. Calcularea plăților pentru locațiune spații de la persoane fizice:

Debit contul 716 „Cheltuieli aferente mijloacelor cu destinație specială” – 12 000 lei;

Credit contul 544 „Alte datorii curente” – 12 000 lei.

4. Reținerea impozitului la sursa de plată din sumele pentru locațiunea spațiilor de la persoane fizice 840 lei (12 000 lei × 7%):

Debit contul 544 „Alte datorii curente” – 840 lei

Credit contul 534 „Datorii față de buget”, subcontul 5343 „Datorii privind impozitul pe venit reținut la sursa de plată” – 840 lei.

5. Calcularea salariilor angajaților - 49 600 lei (40 000 lei + 9 600 lei):

Debit contul 716 „Cheltuieli aferente mijloacelor cu destinație specială” – 49 600 lei;

Credit contul 531 „Datorii față de personal privind retribuirea muncii” – 40 000 lei;

Credit contul 533 „Datorii privind asigurările sociale și medicale”, subcontul 5311 „Datorii față de bugetul asigurărilor sociale de stat” – 9 600 lei.

6. Decontarea sumei grantului utilizat în componența veniturilor perioadei:

Debit contul 537 „Finanțări și încasări cu destinație specială curente” – 150 000 lei;

Credit contul 616 „Venituri aferente mijloacelor cu destinație specială” - 150 000 lei.

Contabilitatea fondurilor permite organizațiilor să se asigure că rămân responsabile în fața finanțatorilor și a misiunilor lor. Este un sistem de organizare care facilitează organizațiilor să își urmărească finanțarea, cum sunt alocate și cum pot menține cel mai bine organizația să funcționeze la cel mai înalt calibrul.

Bibliografie:

1. Indicațiile metodice privind particularitățile contabilității în organizațiile necomerciale, aprobate prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.188 din 30.12.2014. În: Monitorul Oficial nr. 11-21 din 23 ianuarie 2015.

1. Epstein Barry J., Mirzua Abbas Ali, Interpretarea și aplicarea standardelor internaționale de contabilitate și raportare financiară, Wiley IFRS, 2005.

2. John Zietlow, Jo Ann Hankin, Alan G.Seidner, Financial Management for nonprofit organisations: Policies and Practices, 2007.